

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Obstojí i dnes snížená odměna pro advokáty podle § 12a advokátního tarifu?

Ministerstvo spravedlnosti se v nedávné době připravovalo navrhnout zrušení § 12a vyhlášky č. [177/1996](#) Sb., advokátní tarif, která se týká snížené odměny a náhrady hotových výdajů ustanovených advokátů soudem, čímž chtělo reagovat na nevýhodné podmínky, které vůči advokátům panovali. Je potřeba říci, že k tomuto kroku ze strany ministerstva spravedlnosti prozatím bohužel nedošlo.

Pro základní pochopení, proč byla odměna advokátům snížena a proč v současnosti už toto snížení nemá své opodstatnění, je potřeba se podívat trochu do historie. V roce 1997 zachvátily Českou republiku rozsáhlé povodně, které způsobily značné škody na majetku. Jak vyplývá z důvodové zprávy k výše uvedenému návrhu, reakcí státu bylo zavedení určitých úsporných opatření vedoucích ke snížení finančního zatížení státu. Tehdy byla přijata novela advokátního tarifu č. [235/1997](#) Sb., která zakotvila § 15a, v jehož důsledku byla snížena odměna obhájce ustanoveného v rámci trestního řízení o 10%. Další změn dozněla odměna zkraje roku 2011, kdy novelou č. [399/2010](#) Sb. byly zakotveny nové § 12a až § 12c na jejichž základě došlo ke snížení odměny o 30 %, přičemž toto snížení mělo platit pouze do 31. 12. 2012. Důvodem proč k tomuto kroku došlo, kromě reakce státu na tehdejší ekonomickou krizi, byl zájem státu na snižování mandatorních výdajů a snaha o snižování státního dluhu. Je potřeba dodat, že už v té době se ozývaly hlasy upozorňující, že tato sleva by neměla nedůstojným způsobem znehodnocovat profesi advokáta.^[1] Poslední změna týkající se odměny byla zavedena novelou č. [486/2012](#) Sb., která ustálila snížení odměny na 20 %, přičemž tato výše platí dodnes.

Snížení odměny bylo opakovaně předmětem soudního přezkumu. V nedávné době se k této slevě na odměně vyjádřil i Ústavní soud ve svém nálezu Pl. ÚS 4/19 ze dne 24. září 2019, který uvádí, že: „V odůvodnění k novele [advokátního tarifu](#) - jež byla následně přijata jako vyhláška č. [399/2010](#) Sb. a která mimo jiné zavedla plošné snížení výdajů státu na odměny ustanovených advokátů (včetně advokátů jako opatrovníků) o 20 % - se uvádí, že mandatorní výdaje státu na ustanovené advokáty neúměrně rostou, což odporuje snaze snížit veřejný dluh a dosáhnout vyrovnaných veřejných rozpočtů. Připomíná se zde také již provedené snížení novelou [advokátního tarifu](#) z roku 1997, a to jako prostředek k získání finanční podpory na odstranění důsledků povodní z téhož roku. Cílem sledovaným uvedeným zafixováním tarifní hodnoty v případě sporu, kde účastníka řízení zastupuje advokát jako opatrovník, je tedy snížit mandatorní výdaje státu spojené se zajištěním práva na právní pomoc. Vychází se implicitně z toho - jak uvádí ministerstvo ve svém vyjádření - že funkce opatrovníka je méně (finančně) náročná. Snížení státem vyplácené odměny přitom může vést ke snížení veřejného dluhu - zmíněné opatření tak je způsobilé dosáhnout sledovaného cíle (příspěk k vyrovnaným veřejným rozpočtům).“ Je otázkou, zda závěry výše uvedeného nálezu Ústavního soudu jsou i v dnešní době nadále obhájitelné. Autoři tohoto článku se domnívají, že nikoliv. A to na základě důvodů uvedených níže.

V posledních několika letech vidíme, že dochází k obecně ke změně cenové hladiny a k nárůstu platu zaměstnanců v tzv. nepodnikatelské sféře - k poslednímu takovému navýšení došlo na základě nařízení vlády č. 603/2020 Sb, kdy došlo k plošnému navýšení platu zaměstnanců státní správy o 1.500,- Kč. K podobným tendencím dochází i u právnických profesí jako jsou soudci a státní zástupci,

proti čemuž nelze nic namítat. V tomto kontextu nelze nezmínit nedávný návrh předsedy vlády ČR týkající se zmrazení platů ústavních činitelů pro následující rok a vůči kterému se někteří soudci (např. předseda Nejvyššího správního soudu JUDr. Michal Mazanec) a státní zástupci oprávněně vyjádřili v tom smyslu, že takovýto postup by byl v rozporu s dosavadní judikaturou Ústavního soudu.^[2] Advokátní tarif ale od roku 2013 žádných úprav směřujících k jeho navýšení do roku 2021 nedoznal, na rozdíl například od notářského tarifu. Notář je odměňován na základě vyhlášky č. [196/2001](#) Sb. o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif). Notářský tarif na základě nedávné novely č. [341/2020](#) Sb. správně navýšil odměnu notáře za úkony činěné jakožto soudní komisař. K tomu je třeba dodat, že notáři na rozdíl od advokátů nemají podle notářského tarifu odměnu nikterak snižovanou. V tomto ohledu můžeme pozorovat ze strany státu nerovný přístup k jednotlivým právnickým profesím.

Stát také zcela zjevně upustil od snahy snížit veřejný dluh a mít vyrovnané rozpočty. Aktuálně přistoupil ke schodkovému hospodaření a to rozhodně ne pouze ve snaze zmírnit důsledky covidové pandemie. Z těchto skutečností vyplývá, že jeden z cílů, kterým stát odůvodňoval snížení odměny, tedy snižování mandatorních výdajů státu a dosažení vyrovnaných rozpočtů již neplatí a tento argument dnes již neobstojí.

V kontextu shora naznačeného nerovného přístupu státu k odměňování jednotlivých právnických profesí je potřeba zmínit i usnesení Ústavního soudu II. ÚS 2207/20, ze dne 24.11.2020, kde výslovně konstatoval, že: „....obecné snížení (jak lze dovodit i z tamtéž citované judikatury Evropského soudu pro lidská práva) není bez dalšího rozporné se základními právy, neboť po advokátu lze požadovat, aby některé činnosti vykonával v přiměřeném rozsahu bez nároku na odměnu nebo za odměnu sníženou; rozhodné je, aby se tak nedělo diskriminačně, na základě nevhodných (svévolných) kritérií (bod 39 nálezu). Jde ostatně o konstantní závěr Ústavního soudu, který již v minulosti mnohokrát rozhodl, že snižování nároku advokáta o 20 % podle § 12a advokátního tarifu je z ústavněprávního hlediska přípustné (srv. usnesení sp. zn. I. ÚS 2488/17 ze dne 27. 2. 2018, usnesení sp. zn. IV. ÚS 1213/17 ze dne 30. 5. 2017 či usnesení sp. zn. I. ÚS 2082/15 ze dne 12. 8. 2015).“ Pokud vezmeme v úvahu vzrůstající platy zaměstnanců tzv. nepodnikatelské sféry, nárůst platu u ostatních právnických profesí jako jsou soudci a státní zástupci, vzrůstající odměnu u notářů a konfrontujeme tyto skutečnosti se závěry výše uvedeného usnesení Ústavního soudu, dospějeme k závěru, že přístup státu je v tomto ohledu vůči advokátům diskriminační.

Autoři článku by chtěli připomenout ještě jedno hledisko, ke kterému je potřeba při hodnocení 20% snížení odměny pro advokáty přihlídnout a hodnotit diskriminační charakter snížené odměny v širším kontextu. Tímto hlediskem je inflace, respektive její meziroční nárůst. Pokud se podíváme na tabulky^[3] uvedené na stránkách Českého statistického úřadu, tak zjistíme, jaký byl vývoj inflace od posledního navýšení odměny za úkony podle advokátního tarifu na základě novely advokátního tarifu č. [276/2006](#) Sb. ze dne 31.5.2006. Už samotný inflační vývoj od roku 2006 fakticky poskytl státu k dnešnímu dni velmi výraznou slevu na právních službách (prostý součet roční inflace za období 2006-2020 je 32,7%), které v rámci ustanovování advokátů čerpá. Z tohoto důvodu další setrvání na snížené odměně není už s přihlídnutím ke změněné rozpočtové politice státu a nárůstu odměňování v jiných právních profesích udržitelné.

Na závěr by chtěli autoři článku uvést, že Ministerstvo spravedlnosti momentálně nevyvíjí reálnou snahu k tomu, aby tento nedostatek byl napraven. Z tohoto důvodu by se s touto sníženou odměnou, která se opírá o podzákoný právní předpis, měly alespoň vypořádat soudy v rámci přiznávání odměny advokátům.

Mgr. Petr Hanousek,
advokátní koncipient

JUDr. Ervín Perthen,
MBA, advokát

[PPS advokáti s.r.o.](#)

Velké náměstí 135/19
500 02 Hradec Králové

Tel.: +420 495 512 831-2
Fax: +420 495 512 838
e-mail: pps@ppsadvokati.cz

[1] Svejkovský, J., Vychopen, M., Krym, L., Pejchal, A. a kol. Zákon o advokacii. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 566

[2] K dispozici >>> [zde](#).

[3] K dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)